

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 luna 2 cor.

Vrli de Duminecă pe an
— 4 coroane.

Pentru România și
trăinătate pe an:

40 franci.

Manuscrisite nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Ear' denunțări.

(*) Lumea românească începuse să uite de isprăvile cancelariei „neamurilor”... Madularii și toți adepții vechiului sistem bisericesc din dieceza Aradului se îngrijesc însă ca să nu fie dați uitării. S'au apucat deci earăși de vechea lor meserie: să denunțe.

Astfel, în numărul dela 25 August al ziarului „Egyetértés” a apărut o corespondență, datată din Sibiu, în care Ungurimei i-se atrage atenția asupra unei mari crime ce este pe cale a se săvârși. „Biserica și Școala” precum și „Tribuna Poporului” a publicat adevăratul raport și proiectul ce dl Mangra înaintase încă în anul 1866, după cererea decedatului mitropolit Miron Romanul cu privire la înființarea unei facultăți teologice gr. or. române în Sibiu.

E o afacere de aproape douăzeci de ani. Pe atunci încă actualul vicar al Orăziei Mari a pus pe tapet discuția și a fost recerțat, prin adresă oficială, de forurile noastre bisericești superioare să arate mai amănunțit cum s'ar pute ajută ca proșimea română gr. orientală să-și câștige mai lesnicios o cultură superioară.

Un mitropolit în care Ungurii toți aveau toată încrederea, Miron Romanul, se rostise foarte favorabil asupra ideii părintelui Mangra, p'atunci profesor seminarial. Și dacă ideea nu s'a realizat, cauza e că nu erau mijloace materiale.

Ce ar mai pute scrie însă cei îndepărtați dela conducerea diecesei Aradului dacă n'ar denunța pe episcopul Goldiș și vicarul Mangra, sperând pe Unguri și zicând: eată, cum capii diecesei române gr. or. al Aradului uneltesc încontra statului și a intereselor maghiare! După ideea lui Kossuth adică și a celor d'o pănură cu el, prelați buni români sunt numai cei, cari nu fac tot posibilul pentru înălțarea bisericii lor, ci se desințerează cu desevirșire dela orice lucrare menită a ridica poporul pe care îl păstoresc.

S'a revenit numai, în chip academic, asupra unei discuțiuni din trecut, și cozile de topor, din spirit detestabil de răsbunare, se oferă șovinștilor să ajute la discreditarea, dacă nu între Români, apoi cel puțin între Unguri a prelaților români cu dor de bine pentru sfânta lor biserică.

Și cum procedează? Ca în trecut: falsificând pentru a-și pute crea o basă de unde să denunțe. Falsifică adică în chip pervers însuși textul scriselor părintelui Mangra. În considerantele pentru care actualul vicar

al Orăziei cerea facultate teologică pentru viitorii preoți gr.-or. români se pomeneș adică și de *spiritul modern* ce primejduște creștinismul. După cum cititorii noștri au putut vedé din cele ce am publicat, în chip cât se poate de clar se face alusiune la *nepăsarea față de cele religioase, la socialism și anarchism, spirit, care de căl'va ani mai ales, distruge tot mai mult întocmirile bisericii creștine.*

Ei bine, ca să-și seduca pe Unguri, știți cum traduce cancelaria „neamurilor” acest pasagiu? Ea vorbește de „idegen invăzio”, invasiune străină, sub care noi am înțelege pe Unguri.

Ca să scoatem însă și mai bine în evidență perversitatea traducătorului (corespondent), vom pune față în față *textul autentic* din adresa dlui Mangra către metropolitul Miron și traducerea ungurească.

Eată ce zice dl Mangra:

„Crearea de școale superioare ale bisericești este ridicarea de fortărețe spre apărarea *cugetării naționale* în contra *invasiunilor moderne*, contra teoriilor distrugătoare de naționalități, contra teoriilor sociale și politice, cari mincinos în numel omenirii, isbese în cea mai sublimă manifestățiune, *naționalitatea și biserica.*

„Trebunța de școală teologică superioară se simte mai cu seamă în *biserica noastră din Ungaria și Transilvania*, care prin contactul imediat este expusă la *înstrăinarea bisericilor de diferite confesiuni și naționalități*, toate povățuite de preoți cu *înaltă cultură și mulți chiar bărbați erudiți.*

Eată acum traducerea:

„A români nemzeti eszme egy e-ös védőbástyát talal minden idegen (magyar) invázio ellen. melyek legu'obb megsemmisítéssel fenyegettek nemzetünk és egyházunkat.

„Különösen Magyarországon és Erdélyben van szükség a románságnak egy teológiai magas színvonalon álló főiskolára, mert a románság itt van kontaktusban leginkább idegen elemekkel, melyek hogy el ne nyomják az egyházat és a nemzetet, csak magas és nemzeti kulturájú papok segítségével lehet megakadályozni.

„Așa serie, pe față, Mangra despre menirea facultății teologice române și ca studenții acesteia să fie cât mai zeloși propagatori ai ideii naționale române, tinerii mai escelenți ai facultății se vor duce să-și ia doctoratul la universitatea din Cernăuți și București”, — termină corespondentul, atragând atenția ministrului Wlassics și conjurându-l să intervieve intru a scăpa Ungurimea de primejdie.

Cancelaria care a mai denunțat pe episcopul Aradului chiar la guvern, a publicat denunțările acestea și în „Magyar Szó”, organul lui Bánffy, ziar unde magnatul Gáll are mare trecere. Acea corespondență avea însă datul din Arad.

Maș serie cancelaria „neamurilor” că: „Goldiș, pentru a duce de nas

poporul român, a însărcinat pe Mangra și Russu, adepții sei credincioși, ca să revie asupra planului înălțat și de biserică gr.-or., fiind nerealisabil din cauza lipsei mijloacelor materiale și seducând poporul român, să-și lege de dânsul”.

Dacă am fi Unguri, am esclama: „Igy kilátszik a ló láb”! Cine, dintre Români, nu înțelege oare că șirele de mai sus exprimă ceea-ce mai ales turmentează pe șeful „neamurilor”? Dar' toată lupta dusă împotriva episcopului Goldiș și a protosincelului Mangra în primul rînd la asta a țintit: să-și slăbească în sus și să nu-și lase să se întărească nici în jos, legând poporul de dânsul.

Lupta aceasta se duce mai bine de un an de zile. Se va mai urma, probabil. Asigurăm însă cancelaria, că după cum i-au fost zadarnice toate opintirile din trecut, așa și în viitor geaba se va căzni, căci vorba Românilor: cu mincuna poți să prânzești, dar' până la cină te dai de gol. Vor fi crezut Ungurii multe din cele ce presa kossuthisto-banffiană a publicat despre stările de lucruri dintre Români, în special vor fi crezut nimiciurile, calomniile și denunțările josnice privitoare la afacerile episcopiei Aradului. Nu credem să se găsească însă între guvernantiș țerii bărbați cari să adopteze tesa susținută de organele lui Kossuth și Bánffy, cari numai pentru că noi vroim să ne luminăm poporul, serie: „Româniș, conștienți de succesele de până acum, se ocupă cu un nou și îndrăsnăș plan, a cărui realizare ar fi un atentat împotriva culturii naționale maghiare”.

Egalitatea de drepturi și însuși legile positive din țeară ne garantează doară nu numai autonomia bisericească și școlară, ci îndatorează chiar pe stăpânire să ajute, din vistieria statului, a ne ridica instituțiunș culturale.

Atâta în ce priveste meritul afacerii. Cât despre cozile de topor, ne abținem a face comentari. Opinia publică s'a rostit de mult asupra tuturor isprăvilor cancelariei „neamurilor”.

Insultarea crucii devine în țara noastră o practică zilnică. După scandalul rușiiș crucilor de pe emblemele dela universitatea din Budapesta, a căror autoriș nel giușiș n'au fost descoperițiș, se ivesc și prin țară revoltătoare mutilăriș ovreeștiș. Am vorbit și de cazul din Agris, unde la ziua de Sf. Ștefan crucea din emblema Ungariei a fost înlocuită cu steaua prorocului David, din ordinul rabinuluiș de acolo, și susținută cu o obrășnicieș ne mai pomenițăș contra ordinelor polițieneștiș.

La Cinciș bisericiiș, cu ocaziuneaș serbăreiș aniversăriiș a 70 a a Monarchuluiș nostruș,

de asemenea a fost înălțurată crucea din marca țeriiș iluminatăș pe frontulș sinagogeiș.

Eată ovreismulș unde duce! Duce la insultareaș cruciiș, într'o țarăș creștinăș.

Și aceastaș, din darulș... șovinismuluiș Sângerelș apă nu se faceș, și jidanulș tot nășmpăcatș dușman al tuturorș neamurilorș pământuluiș esteș, ori câtș s'ar bateș în pieptș shierândș că eș „patriotș maghiar”.

Ar fi de datorieș celor dela cărmaș țeriiș să-și scoatăș vârlulș de pe ochiș, și să se poarteș față de acestș elementș distrugătorș și de zurvăș cu toatăș asprimeaș ce se cuvineș față de criminașliș.

Căciș într'un statș creștinș cea maiș mareș crimăș esteș insultareaș cruciiș.

Mărturisiriș prețioase. În primulș articolș dela 25 c. Kossuthș scrieș în „Egyetértés” întreș alteleș următoareleș:

„Populațiã noastră este mică; este adevărat însă că și din aceasta o parte mare emigrează, dar' numai din cauză că aici ar muri de foame, pentru-că i-s'a urit de stările splendide d'aici”.

Și totuși, cine strigă mai tare ca guvernul să se ocupe de maghiarisare în loc de-a-și frământa capul cum ar trebuiș împedecateș emigrăriileș?

Milan și Regele Alexandra al Serbieiș, parc'ar fi pe cale de apropiere. Știut este că Milan a protestat cu toatăș hotărîreaș contra căsătorieiș fiuluiș său, ear' regele Alexandru a dispensatș pe tatălș său de a mai staș în serviciulș Serbieiș.

Milan nu s'a mai înapoiatș la Belgrad. ci petreceș de atunciș ba prin Viena, ba prin Ungaria, și în specialș în Budapesta.

Atențiuneaș cercurilorș politiceș a fost atrasăș prin faptulș că Gheorghe Barlovatz, consululș Serbieiș la Budapesta a fost chematș la Belgradș pe neașteptate.

Barlovatz este un aderent al ex-regeluiș Milan, și se bucurăș totodatăș de încredereaș regeluiș Alexandru. În timpulș din urmăș, de cândș petreceș prin Budapesta, Milan a avut deseș consfătuiriș cu Barlovatz. Chemareaș acestuiaș la Belgrad, se comenteazăș de cercurileș sârbeștiș în sensulș uneiș îmbunăriș a relațiunilorș încordateș dintreș tatăș și fiu, Milan și Alexandru.

Situația în Austria.

Am arătat în alt rînd care este situația guvernului față cu cele două partide obstrucționiste din parlamentul austriac: obstrucțiã cehă și obstrucțiã germană.

Guvernul însă nu poate sta pe loc, și eată care sunt alternativele ce a stabilit în fața situației:

1.) Reichsrathul nu va fi convocat decât în cazul când partidele militante vor da garanții suficiente că proiectele de necesitate imperioasă pentru stat vor fi discutate de parlament. Dacă aceste garanții nu le va primi guvernul, Reichsrathul nu va fi convocat.

2.) Guvernul nu se hazardează ca să convoace parlamentul pentru a constata că este incapabil de a lucra și apoi să-l disolve și să ordone noi alegeri. Noi alegeri la nici un cas nu se vor face.

Acesta este ultimatul guvernului. Ce va urma după aceasta, guvernul nu spune. Dar nu mai începe în-

doială că guvernul parlamentar va fi suspendat pentru multă vreme, și va fi înlocuit prin *dictatură militară*.

Coroana a admis această hotărâre a guvernului.

Intru cât privește raportul față cu Ungaria, ministerul Körber se bucură de o situație mai avantajoasă decât antecesorii săi. Antecesorii lui aveau mâinile legate prin scurtă vreme de timp, acum însă, când chestiile pactului cu Ungaria sunt arangeate în parte până la 1907, parte până la 1908, ear pentru a începe noile tratative mai e timp până la jumătatea anului 1902, — nici această împrejurare nu împiedică guvernul austriac de a lua o hotărâre definitivă.

Ear pentru menținerea dualismului și mai departe ce fel de modalități sunt a se căuta, e o chestie, care încă nu a ajuns la rezolvare, ci a rămas rezervată pentru mai târziu.

Cea dintâiu dovadă oficială de incapacitatea deservită a parlamentului pentru a lucra, va fi demisionarea ministrului ceh fără portofoliu dr. Rezek.

Serbarea bicentenarului unirii.

Din Alba-Iulia se scrie: Implinindu-se două sute ani dela unire, care și a luat începutul aici în Alba-Iulia, capitulul gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș vine a sărbători acest eveniment.

Martii dimineața, în 28 August, ziua Adormirii Maicii Domnului, va sosi aici dela Blaj în trăsuri Excelența Sa dl metropolit Dr. Victor Mihályi de Apșa dimpreună cu suita sa compusă din d-nii canonicii, personalul curții și corul din Blaj.

Alba-Iulienii fac pregătirile necesare spre a pute îmbrățișa în mod demn pe vrednicul prelat. După terminarea festivității religioase și după intrarea publicului român la un banchet, Excelența Sa se va întoarce încă în aceeași zi la Blaj.

Tot pe Martii arangează tinerimea română de aici o producție teatrală împreună cu dans. Pentru ca această producție să poată satisface și celor mai exigente așteptări, comitetului arangeator i-a succedat după multe stăruințe să câștige concursul a două mult apreciate artiste române, a domnișoarelor Anița și Marița Onițiu, ficele dlui jude de tribunal din Seghedin.

E de crezut, că publicul român de aici și din depărtări nu va lipsi sub nici un pretext de a asista la această producție, unde i se va da rara ocaziune de-a auzi două Române, cari știu să-și încante și fermecă și să-și procure astfel o zi neuitată.

Conflictul româno-bulgar.

(Din „Apărarea Națională“.)

O declarație a M. S. Regelii.

Aflăm în mod pozitiv, că la intervenția făcută acum câte-va zile dell J. Lahovari, ministru de războiu, pe lângă M. S. Regele Carol, de a se mobiliza 2 corpuri de armată și de a întări trupele de la frontiera Bulgariei, M. S. Regele s'a opus în mod categoric, spunându-lui Lahovari:

„Nimic mai mult decât obiectiv! Dacă aș vrea, în 24 de ore sunt la Sofia. Cunoșc drumul.“

Prin aceasta M. S. Regele și-a arătat suveranul său dispreț față cu fanfaronadele războinice ale Bulgariei.

De altminterlea aceasta concordă în mod extraordinar cu faptul, că guvernul român până în prezent n'a luat nici o măsură de mobilizare sau de întărire a trupelor de frontieră, afară doar de oare-cari măsuri pentru paza podului de peste Dunăre.

Mai putem afirma în mod absolut pozitiv, că M. S. Regele și-a exprimat către un diplomat profunda sa părere de rău, că la 1885, cu ocaziunea războiului sërbo-bulgar, n'a intervenit pentru a opri anexarea Rumeliei la Bulgaria.

Dacă România n'a intervenit atunci este, că abia era eșită din greu războiul ruso-româno-turc.

Comendura armatei române a cerut poliției din București să-i delege un comisar care, împreună cu un ofițer și un delegat al prefecturii Ilfov, să meargă în comuna Dudești, unde sunt stabiliți peste douăzeci de Bulgari apoape de fabrica de pulbere fără fum a Statului.

Sederea acestor Bulgari pe lângă fabrica de pulbere fără fum, pare cu totul suferită, mai ales pentru că aceșii Bulgari s'au instalat de curând în acele locuri.

Presa străină

și Conflictul Româno-Bulgar.

Lui „Deutsches Volksblatt“ i se relatează din București: Răspunsul guvernului bulgar la reclamațiunile României, a sosit în fine, și impresia pe care a făcut-o în cercurile oficiale românești, e foarte ne-

favorabilă. Tonul ei — se zice — ar fi absolut revoluționar. Un ziar comunică, că regele Carol, când ministrul afacerilor străine Marghiloman i-a adus nota la cunoștință, a exclamat cu indignațiune: „Așa răspund Bulgarii atâta sânge ce l'au vărsat Românii pentru ei la Grivița!“ Se asigură, că s'a luat în vedere rechemarea reprezentantului român din Sofia, Mișu și că, cu protecția suveranilor români în Bulgaria, se va însăși Germania. Foarte satisfăcătoare e din centră nota de răspuns a Turciei, la care de asemenea se adresase România ca la puterea suverană a Bulgariei, cu rugămintea, să pună capăt mișcărilor revoluționare ale comitetului central macedonean în Sofia, cari amenință liniștea statelor balcanice și dunărene. Poarta își exprimă indignațiunea asupra mișcărilor și actelor de banditism ale comitetului central macedonean și dacă până acum ea s'a abținut de la orice amestec în afacerile interne ale principatului bulgar, deși erau cunoscute toate aceste acte, acum, când spriginul acestor mișcări prin statul bulgar e evident, ea va adresa guvernului bulgar somațiunea să pună capăt la agitațiunile nimitului comitet.

Comisarul Turciei la Sofia e avisat să remită guvernului princiar o notă privitoare la această chestiune. În cas dacă guvernul bulgar nu va răspunde la această somațiune, Poarta va lua măsurile impuse de situațiune.

Studentii universitari au emis un manifest, în care se zice:

„Atentatele asasinilor bulgari au umplut tot poporul românesc de durere și indignațiune. Un stigma nesters a fost imprimat astfel poporului bulgar.

„Pentru acest popor de bandiți ni-am vărsat noi cu generozitate sângele la anul 1877!“

„Sub ochii autorităților bulgare, ba chiar cu spriginul lor, au fost înarmate bande de asasini pentru a omori pe cei mai buni patrioți români.

„Aceasta e mulțăminta pentru atâtea sacrificii! Bă, ce e mai mult, la protestul guvernului român regimul asasinilor a răspuns cu un cinism revoluționar și o obrăznicie neauzită! Românii! În fața acestei atitudinii obraznice, care violează grav demnitatea noastră națională, uniți! Vă cu noi, pentru a protesta înaintea lumii întregi contra acestor horde de bandiți, pentru care nu poate să mai existe loc în sinul națiunilor civilizate. Românii! Să protestăm în unanimitate contra acestui popor de bandiți și să arătăm lumii, că nu permitem nimănui să atingă demnitatea țării noastre naționale și de stat.“

Intreaga presă română dă în unanimitate expresie părerii, că nota de răspuns a guvernului bulgar, care deneagă totul și numește insuficiente argumentele aduse de România, este o impertinență, la care trebuie să se răspundă cu cele mai serioase măsuri.

Intr'aceea a fost descoperit în pivnița biroulului bulgar Spiro Alexiew și la paraclesiarchul bisericii bulgare, Iwantscho

Schischkow, întreaga arhivă secretă a revoluționarilor bulgari. S'a găsit în ea un ordin al colonelului Drandarewsky, comandant al garnizoanei din Rusciac, prin care se ordonă omorirea lui Trifanov, dela la Văcărești, asasinul lui Fitowski, pentru că a trădat în fața judeului instructor secret comitetului macedonean. Asasinarea era se executase prin venin, ce avea a fi administrat în mâncările sale.

Situațiunea s'a agravat în mod extraordinar în timpul din urmă și relațiile între România și Bulgaria s'au acuit astfel, o întâlnire armată a ajuns o posibilitate foarte apropiată. După informațiunile din București, administrația bulgară de războiu a luat dispoziții pentru a se face o mobilizare a trupelor de trupe dislocate în Bulgaria de Nord.

La frontiera Dobrogei și la Silistra se concentrează detașamentele respectivelor trupe bulgare, și în Rasciuk comitetul central macedonean a adunat un corp voluntar compus din 500 oameni macedonean, ce e comandat de un ofițer bulgar și are destinațiunea să vadeze în România pentru a răscula populațiunea bulgară de acolo, și a libera ajutorul acesteia pe conspiratorii bulgari arestați din cauza asasinării profesorului Mihăileanu. Din această cauză agitarea contra Bulgariei s'a înfăptuit în mod extraordinar și pre-omnă părerea este permis, că România să aștepte până va fi invadată de bulgari. Se zice că iau dispoziții pentru a se mobiliza corpuri de armată, I, II și III, și a se pune spre frontiera bulgară Regele Carol care petrece la castelul său de vară. Se zice că a vorbit ofițerilor de la comanda de gardă, ce staționează acolo: „Domnule! Țineți-Vă gata de războiu, că tot momentul se poate întâmpla, că noi avem nevoie a apela la vitejia D-voastră. Eu nu mă îndoiesc, că atunci D-voastră veți arăta demnii succesori ai eroilor din 1877!“ E caracteristic, că toți funcționarii, cari sunt de naționalitate bulgară au fost îndepărtați din ministerul de războiu din serviciile postale și telegrafice, pentru ca să nu poată face serviciul de spionaj pentru Bulgaria.

Ziarul „Times“ lat'un articol de violență neobcivuită atacă cu cea mai aspră regimul prințului Ferdinand. E foarte îndreptățită temerea, zice ziarul englez, că atât guvernul bulgar, cât și regele personal nu îndrăznesc să combată teroristii.

Asasinatele politice, din nefericire, ceau parte din tradițiunile Bulgariei, nici odată nu s'au întâmplat atât de des fără ca să fie pedepsite, ca sub domnia actualului principe Ferdinand, a cărui proprie atitudine ca Suveran, i-a subminat încetul pozițiunea.

Astfel agitațiunea macedoneană este veste ca supapă de siguranță contra celor neplăcuți.

„Times“ încheie provocând pe România să ocrotească pacea contra acestor bandiți.

Foia „Trib. Poporului“.

Un măgar mai mare.

De

M. Fiola.

(Fine.)

Prefacă-se părul meu în iarbă de pușcă și capul meu în bombă, corpul meu o torpilă, brațele și picioarele mele niște patrone de dinamită, și în starea aceasta să fiu aplicat de fochist la o locomotivă, dacă piciorul meu vreodată va mai călca în strada în care locuște scumpa mea Brunhilda, am jurat în mine. Inșă Dumnezeu! Când ai dat de-un rău nu mai poți să-ți scuti de pe cap. Ahea mă trezisem din somn, Brunhilda în dimineața următoare era deja lângă patul meu. Luase toate dispozițiile, ca să facă din odăița mea un ocean de lacrimi, se njelege tot lacrimi de bucurie, și numai după-ce am asigurat-o categoric, că la opt oare am să fiu neapărat în birou, am putut rămânea singur cu oceanul de la-

crămi, ear eu m'am sculat și m'am grăbit să plec. Toate încercările mele de a mă face chinez și a absentă erau zadarnice. Mă opuneam ca și o capră pe care o duc s'o vinzi, dar nu folosea nimic, pentru că lipseam o zi dela Brunhilda, în aceeași zi venea ea de douăzeci de ori la mine și îmi făcea scene care de care mai înfloritoare și îmi vorbea de inima ei îndurerată, de sinucidere în fel și chip, și despre alte lucruri plăcute de soțul acesta. Ceea ce era mai rău pentru mine, era că amicul Iorgu, un june cu temperament și bun la inimă, care în toată ziua era la mine, părținea cu desăvârșire pe Brunhilda. Mă numea tiran, om fără inimă, monstru și tot odată mângăia cu multă afecțiune pe Brunhilda, ba uneori dacă nu putea altfel, plângea cu ea împreună. Amândoi se nălneau adeseori în oada mea și mă așteptau ca să mă bombardeze cu o grindină de reproșuri. Ți se făcea milă într'adevăr cu câtă furie eram iubit.

Intr'o seară mă ntrorceam către casă și auzeam deja dela ușă mișcările Brunhildelor pentru a vărsa din ochi un torent după altul; Iorgu, bunul meu Iorgu, încerca toate mijloacele pentru a o consola. Am deschis ușa, ea plângea fără să se uite la mine; el îi ținea mâna într'ale sale, și era într'ade-

văr de compătimit să asculte ce trudă dezvoltă bietul tiner, ca să mă scuze în ochii miresei mele. Am privit la amândoi și o idee sstanică mi-a trăsnit prin creier. Am început a scrâjni din dinți, mi-am încruntat ochii, suflam ca o locomotivă, și când în sfârșit m'am deghisat într'un adevărat Otello, am năvălit asupra lor apucând un pumnal de pe perete și urlând ca un sălbatic Indian: „Mizerabili trădători! Cutezați să mă trageți de sfoară? Indrăzniți să-mi sfâșiați inima mea nobilă! Hah, nebrebnică femeie iubirea ta a fost o prefecătorie, tu iubești pe acest trădător! Tu! Monstru de ingratitude! Am să-mi răzbun! Ear tu, nevrednicule, care te numeai amicul meu, am rupt cu tine pe vecine; piei din ochii mei!“

Ei săriră dela locurile lor, și nu se puteau reculege de mirare. Eară când au observat că eu fac pe grozavul în toată serioșitatea au voit să se apere și să mă întrerupă. Nu puteam să le permit, ca să ajungă și ei la cuvânt, căci altfel n'aș fi reușit în planul meu, și de aceea eară am început a recita foarte repede: „Ce vreți să vă mai apărați? Vreți să mai vorbiți? vreți poate să negați, ceea ce am văzut eu cu ochii? Tăceți nevrednicilor, care mi ați ruinat fericirea, mi-ați răpit speranțele cele mai frumoase, mi-ați nimicuit liniștea mea.

Nu, n'am să-mi răzbun; nu vreau, eară mă va răzbuna. Vă părăsesc, am să mă retrag într'un colț uitat de lume, și să-mi plâng durerea, decumva ea nu mă omori. Rămâneți cu bine, voi uciugați rocului meu!“

Am mai văzut, că Brunhilda a plâns la pieptul lui Iorgu, și că Iorgu sărise ca să mă rețină, eu însă am tăcut după mine și m'am aruncat ca o bură pe trepte în jos. Am sărit într'o zi și nu m'am oprit până la gară; am mers trel berli, m'am urcat într'un vagon și plecat departe, la țară. Am petrecut două luni în pace și tihnă; însă timpul fost prea scurt, pentru că să mă pot restitui deplin, căci ah, eram grozav de iritat după ce am sosit acasă și am aflat, că Iorgu s'a iusurat deja de câte-va ori cu scumpa mea Brunhilda, mi-am restituit liniștea și veselia...

Și acum întreb oare nu am dreptăți când zic că nici un om nu este atât de măgar, încât să nu găsească unul și mai mare?

Trad. de Z-

de conspiratori, cari abia se deosebesc de asasinii anarhiciști.

„Popolo romano“, ziar oficial și organul ministerului de externe din Roma, publică un articol de fond cu privire la conflictul bulgaro-român, simpatizând pe față cu România.

„Popolo romano“, spune că Bulgaria speră să târâgănească mult timp lucrările, dar poliția din București a fost așa de abilă în cât a descoperit totul, iar guvernul român prin note energice a dovedit adevărul.

Ziarul suscită laudă în mod viu ministerul Carp, care s'a condus cu atâta energie și sporă că victoria cabinetului Carp va servi ca exemplu în contra anarhizilor și asasinilor politici.

Răsboiul din China.

În desfășurarea evenimentelor din China se vestește acum un moment de mare însemnătate: Rusia, — independent de celelalte puteri — a declarat Chinei răsboiu în toată forma.

ată știrea despre acest eveniment:

Cu data 17 l. c. n. ziarului „Newyork Herald“ i se raportează din Peking: După atacul pornit în contra orașului împărătesc, comandantii trupelor aliate — afară de cel rusesc — toți au căzut de acord, că nu vor nimici Pekingul. Au hotărât, mai departe, că consideră ca ajunsă ținta expediției, stând în așteptarea noilor îndrumări din partea guvernului lor. Tot atunci însă generalul rusesc a comunicat, că guvernul său a declarat războiul Chinei.

Va să zică, în timp ce trupele aliate așteaptă noile îndrumări de-acasă, Rusia, care și până acum a purtat un adevărat războiu separat de celelalte puteri, — anunță oficial războiul său împotriva Chinei. Asta, însă, însoțită, poate să fie ca urmare o complicație foarte serioasă între marile puteri.

Ca știri mai noue înregistrăm următoarele:

Cu data 25 August se telegrafează din Cifu la Londra: O trupă de cavalerie aliaților a prins pe prințul Thuan. Se știe, că împărăteasa regentă se întoarce în capitală, deoarece trupele ce-o însoțeau în fuga ei, erau foarte nedisciplinate. Ea apăsându-și chiar și satele, pe unde treceau însoțind pe împărăteasa.

Din sorginte chineză oficială se raportează, că Japonenii au reușit să libereze pe tânărul împărat Cvang Su din prisoarea, în care se găsea. Tot Japonenii au luat în posesia lor tezaurul împărătesc, în care se găsea jumătate milion de tael.

Cu data 25 l. c. n. i se raportează din Shanghai ziarului „Times“, că între Chinezii de-acolo s'a descoperit un complot, care avea de țintă, să incendieze colonia engleză. În Hankow Chinezii au ucis 19 misionari și trei femei creștine.

Dela Liceul de stat din Arad.

Direcțiunea Liceului de stat din locașul următoarele:

La gimnaziul regesc și la școala reală de stat din Liceul aradan examenele de competență vor fi în 30 August st. n., iar examenele de primire, de întregire și pentru elevii privatizii: în 31 August n. începând dela orele 8 dimineața. Inscriserile însă, din pricina reparatelor ce se fac la Liceu se vor face numai în zilele: 15, 16 și 17 Septembrie st. n. a. c.; iar prelegerile se vor începe în 18 Septembrie st. n.

Asemenea și la preparanșia de stat, alături în edificiul acestui liceu prelegerile se vor începe în 15 Septembrie nou, când se vor ține și acolo examenele de competență și cu elevii privatizii.

ȘOAPTE

Fir de romoniță.

Apa cristalină a Oltului vrea printre stâncile roșogolite în cale-i. Pe malul înalt, prin umbra de copaci răsleși, și prin iarba deasă culegeam la flori, și gându-mi în așteptare făurea la închipuirii.

Știam că vine, — cu mătușă.

Cine vine?

Nu l'văzusem nici-odată, dar îl știam după nume, auzisem că e frumos, la chip și-i un suflet visător...

Îată e, sosesc dinspre sat!

E nalt și mlădios ca o trestie... Se apropie...

Am rămas cu un fir de romoniță în mână

— Îți place la noi, la țară? îl întrebam.

— Sub un cer așa senin, albastru, pentru care nu găsec comparație decât în doi ochi, — mi-a răspuns, privind în ochii mei — este raiul pământesc!

Am plecat ochii, tulburat de o duioasă privire mai vorbitoare decât orice cuvânt.

Simțeam cum m'am roșit la față, — ear în inimă mă ardea focul a doi ochi negri...

Sedeam a doua zi singură, pe banca de sub nucul cel mare din grădină; în mână aveam un fir de romoniță.

Mătușă mă surprinde:

— Ce faci aici?

— Mă gândesc dacă-l voi mai vedea oare?

Elisa.

Răsboiul buro-englez.

În Transvaal și Oranje sunt 215.000 soldați englezi. Va să zică mai mulți decât toți Burii de sex bărbătesc. Și totuși Englitera nici până azi nu poate zice că a supus cele două republice. Din contră, aproape în fie-care zi vine câte o știre, din sorginte engleză, care vestește că lui Roberts și trupelor sale nu-i merge tocmai splendid.

ată de pildă, telegramele de ieri:

Londra, 25 August. Lordul Roberts raportează că erii Burii au resistat puternic asalturilor generalului Buller. Cavaleria era să fie atrasă în cursă și numai prin intrarea în luptă a artileriei s'a putut preveni un dezastru. Și așa însă, în urma unei greșeli de tactică (?) două batalioane engleze s'au despărțit de grosul trupelor și au fost prinse de Buri. Au căzut morți 1 oficer și 12 soldați, răniți 4 oficieri și 57 soldați ear dispăruți 53.

O telegramă a agenției Reiter vestește din Krügerdorp că comandantul bur Delarey a apărut cu trupe numeroase, în fața stațiunii Bank pe linia ferată Iohannesburg Potschestroom și a provocat pe generalul lord Albemarle să capituleze. Acesta însă n'a vroit. Curând De Wett a trecut apoi aproape de Bank peste linia ferată și a înaintat în Oranje. Se crede că Delarey a păcălit pe Albemarle, provocându-l să capituleze numai pentru-ca în acest răstimp De Wett să poată înainta nesupărat.

Ear „Daily Mail“ primește știrea că la satul Geluk, 17 mile distanță de Machadodorp englezii au trebuit să supoarte o luptă grea. Artileria a trebuit să se retragă din fața Burilor.

Istoria Bulgarilor.

An un trecut plin de mari fapte, Deși d'abia s'escos din găoaace, Căci de la șeptezeci-și-șapte Dovelencul lor mereu se coace.

Entai istoria cupuși,
În care luna sta jilavă,
Și Dedu (o, doctore Șușu!)
Voia s'o scoată. Ana, glavă!

Ivanciu, vrând bina să-și facă
Și tăind scurtă lemnișă,
A băgat lemnele în băltoacă
Să crească mari... mari cât prostia.

Vișelul capul își băgase
În oală; ear nemuritorul,
Deșteptul lor erou Tânase
Îl taie gâtul cu toporul!

Dobre, mâncând un castravete
Pe frunte o muscă i-se pune:
Stoian ia pușca din părete,
Ochește musca, — și-o răspune!

Apoi mai este întâmplarea
Luî Petcu care — cum se știe —
Crezând că astfel crește sarea,
A sămănat-o pe câmpie!

Vedeți istoria bulgară
De măreție este plină...
Bre, ce guleamătă nă țară,
Nu veți așa nici la nă Chină!

Cyrano.

Noutăți

Arad, 27 August 1900.

Din cauza sfintei serbători de mâne numărul proximal foii noastre va apăre numai Mercuri la ameză.

Consistoriul mitropolitan se va întruni în ședințe ordinare anuale la 21 August v. în Sibiu, pentru a pertracta afaceri curente și a pregăti lucrările și rapoartele, ce se vor promova proximalul Congres național-bisericesc.

Fundațiunea Gozdu. Reprezentanța fundațiunii Gozdu e convocată în sesiune ordinară de vară pentru a doua zi de 8-ta Marie, la 16/29 August a. c. În sesiunea aceasta se vor vota stipendiile vacante și se vor discuta afaceri curente.

Fundațiunea Elena Ghiba Birta. Comitetul fundațiunii „Elena Ghiba-Birta“ a ținut Sămbătă (25 l. c. n.) după ameză la Consistoriul din Arad o ședință, în care s'a ocupat de mai multe chestii relative la această fundațiune. Comitetul își continuă și azi lucrările începute Sămbătă.

† Dr. Iacob Brândușian, avocat, după o suferință nemărginit de grea, de 4 săptămâni, fiind provăzut cu sfintele taine, în anul al 75-lea a vieții sale laborioase s'a mutat la cele eterne Joi, 23 l. c., la 10 3/4 ore sears. Osemintele scumpului și neuitatului mort s'au transportat din casa familiară în cimitirul comun din Blaj pentru repaus veșnic Sămbătă, 25 l. c. după amiază, la 2 1/2 oare. Fie-l țărina ușoară!

Procesul preotului Pinteș. Dl Patrichie Pinteș, preot în comuna Paloș, a fost tras în judecată sub cuvânt, că ar fi agitat contra națiunii maghiare și autorității publice.

Pertractarea finală începută în 16 l. c., din cauza numeroșilor morți, la număr 46, numai în ziua următoare se fini, prin achitarea acusatului, neputându-se adevări nimic agitaric contra lui, deși martorii, pretinși Români, Ioan Bănuțiu și Ioan Stoica, învătători și notarul comunal din Paloș, Vicențiu Tolan, din interese private și ură personală și au dat toată mizuința de-a agrava poziția acusatului, aducând dovezi cari, spre rușinea lor, s'au adevărit de scorărituri și ca nefiind basate.

„Foaia Poporului“ — osândită. „Foaia Poporului“ din Sibiu în numărul de ieri serie următoarele: „Procurorul-suprem a aflat, că articolul primii din Nr. 20 și 21 s. c. al foii noastre sunt agitaric și a intentat proces. Procesul s'a pertractat Mercuri, săptămâna aceasta și cu toate dovezile tari aduse de vrednicul avocat de aici, Dr. Pompiliu Isaac, sentența judecătorească a fost osânditoare. Redactorul a a fost osândit la 14 zile temniță și foaia pedepsită cu 100 coroane“.

Pustiirea prin foc a comunei Vaidel. De plâns și vâste e plin azi comuna Vaidel (lângă Orăștie) și de jale și firi sunt pline intrale celor din comuna tovecnate. Mercuria trecută după ameză pe la orele 3 a izbucnit în această comună Vaidel (lângă Orăștie) un puternic foc. Ziua fiind ferbinte de cald, tembiul element a mistuit cu o putere colosală tot ce-i cădea în cale. Tot graul comunei era adunat la oamenzii în șur și în stoguri lângă șur, și mai ales acestea, fiind acoperite cu paie, au luat foc, și au ars întregă după ameză, noaptea toată spre Joi, Joi toată ziua și în noapte încă. Și stavilă nu i-s'a putut pune focului, căci comuna, situată pe deal, e foarte săracă în apă. Au ars 142 șuri cu stogurile de graul de pe lângă ele, apoi peste 100 case, dintre cari 8 acoperite cu țigla. Unul om i-au ars și doi junci în graj. Mai mulți oamenzii sunt răniți greu de foc. Taurii comunalii spăriași au rupt o la fugă printre oamenzii, zdrobind pe unul de moarte pe mai mulți greu Paguba și sârăcia e grozavă. Nici în 20 de ani nu se va putea repara deplin. Au mai ars și doi copii și un om mare. Și abia vre o 8 inși au fost asigurați! Aceștia tot se vor mai mângăia prin rescumpărarea pagubei de cătră banii, dar ceialalți rămân cu sufletul zdrobit, pradă desnădejdei!

Un freceș lui Bănyffy i-se pregătește din partea unui creștin din fostul său pașalic.

După-cum se anunță din Dej, va apăre lucrând de sub țpar monografia comitatului Dobloca, în care se va reoglanda-trecutul furtunos al acelu comitat.

Ziarul „Hazánk“ e în măsură de a spune, că se va vedea din acest monografie, că ruina economică a acelu comitat se datorește mai ales erei de fispanat a baronului Bănyffy. Ceea-ce e natural, urmează „H.“, căci fispanul de Dobloca de odinioară de pe atunci căuta relații prietenești cu acele cercuri, cari prin diferite manipulații usurare acaparau produsele poporului.

Teatru și petrecere în Hălmagiu. Nu-se trimit spre publicare următoarele: Inteligența română din Hălmagiu și giur în 15/28 l. c. va ține producțiunea sa teatrală împrenată cu petrecere și dans, asistată deja în „Tribuna Poporului“. Programul variat constă din 2 comedii în câte un act, scrise de V. Alexandri și anume: „Cinel-Cinel“ și „Peatra din casă“. Scopul e procurarea unui baldachin pe seama sfitei biserici greco-române din Hălmagiu. Prețul de intrare: locul I: 2 cor., locul II: 1 cor. 60 bani; parter: 1 cor. — Supraplății se vor cuita pe cale ziaristică.

Stihuri patriotice. „Egyetértés“ și alte ziare kossuthiste publică pe ziua de 26 August (ziua lui Lajos) niște stihuri patriotice, ale lui Pósa Lajos, care după ce preamărește pe Kossuth Lajos, cată cum se adresează Vienei:

„Ce mai veștii, tu, Vieno miserabilă!

„Tu opăi ce sfării în iad,

„Tu spânzuratea a libertății

„Și meliță a dracilor!

„Ai vră să ne răpești și limba?

„Și totuși până și kossuthistii afectează câte-odată, că ei sunt dinasticii!”

Draga miloasă, Regina Serbiei, a intervenit pe lângă soțul său, regele Alexandru, ca de ziua nașterii sale, 11/24 Septembrie, să fie grațiat toți întemnițații politici.

Părechea regală va serbători acea zi în castelul din Tacova.

Chinezii otrăvesc Europa. O știre de mare senzație a agitat zilele trecute pe negustorii de tea în târgul mare din Nișoi-Novgorod (Rusia), răspândind spaimă și oroare până în mari depărtări. Se vestește anume, că autoritățile din Irkutsk confiscaseră marfă cantități de tea, bănuț a fi otrăvită de Chinezii. Reuniunea negustorilor din Nișoi-Novgorod imediat au cerut lămuriri prin telegraf dela autoritățile din Irkutsk, și răspunsul se așteaptă acum cu o emoțiune mare. Sigur e că, treaba nu e nouă; ea a mai avut un precedent: Prin anul 60, bună-oară Chinezii au mai otrăvit un întreg export de tea destinată pentru Europa; din norocire însă i-s'a dat de veste la timp, și primejdia a fost înlăturată.

Editor: Aurel Popovici Bareianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

550.
végrh. sz. 1900.

Arverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbírótság 1900 év-348. számú végzése következtében Lazaru György ügyvéd által képviselt „Victoria” takarékpénztár javára, Merere Mihály ellen 1000 kor. s jár. erejéig 1900 évi július hó 19-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 665 koronára becsült következő ingóságok u. m.: buza, juh, kocsis, ló, sertés, széna és tehén nyilvános árveresen eladatsnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírótság 1900. évi V. 348. számú végzése folytán 1000 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi január hó 21. napjától járó 8% kamatai, 1/3 o/o váltódíj és eddig összesen 185 kor. 50 fill.-ben bírósálg már megállapított költségek erejéig Csintyén leendő eszközésére 1900. évi szeptember hó 4-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták szokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1900. évi augusztus hó 22-ik napján.

Konda Odön, kir. bírósági végrehajtó.

484 1-1

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechit, scrofula, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de massagi sau impachetare. — Intrebuintarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtlee, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. — Intrebuintarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuintarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașențelor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oame- nilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de strim- tarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul casului de boală.

Fie-care bolnav se bucură de căutarea ce 'i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi 'i 'l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 25-25

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului”
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad”, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Consistor ilustrată cu cărți geografice	—	—70 „
1.) „Amicul Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	—	— 1.— „
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	— 2.— „
3.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80 „
4.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	— 2.— „
5.) „Principiile politice”, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	— 4.— „
6.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov.	—	— 2,50 „
7.) „Războiul pentru neatarnare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbu. Prețul Războiului	—	— 1,20 „
Prețul „Coroanei”	—	— 1,60 „
8.) „Din vremuri apuse” — de Iudita Secula născ. Truția	—	— 1.— „
9.) „Vieritul” — de Petru Vancu,	—	— 1.— „
10.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga.	—	— 3,60 „
11.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu.	—	— 1,60 „
12.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț.	—	— 5.— „
13.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul,	—	— 1,50 „
14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	— 1,20 „
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.